

## Jesaja 1

1. Het visioen van Jesaja, de zoon van Amoz, dat hij gezien heeft over Juda en Jeruzalem, in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz en Hizkia, koningen van Juda.
- 2 Luister, hemel, neem ter ore, aarde! Want de HEERE spreekt: Ik heb kinderen grootgebracht en doen opgroeien, maar zij zijn tegen Mij in opstand gekomen.
- 3 Een rund kent zijn bezitter en een ezel de kribbe van zijn eigenaar, maar Israël heeft geen kennis, Mijn volk heeft geen inzicht.
- 4 Wee het zondige volk, volk van zware ongerechtigheid, nageslacht van kwaaddoeners, kinderen die verderf aanrichten! Zij hebben de HEERE verlaten, de Heilige van Israël verworpen, zij zijn vervreemd, van achter Hem vandaan.
- 5 Waarom wilt u nog meer geslagen worden? U gaat gewoon door met uw afvalligheid. Heel het hoofd is ziek, en heel het hart is afgemat.
- 6 Vanaf de voetzool tot het hoofd toe is er geen gezonde plek aan: wonden en striemen en gapende wonden, niet uitgedrukt, niet verbonden, en niet met olie verzacht.
- 7 Uw land is een woestijn, uw steden zijn met vuur verbrand, uw bouwland – voor uw ogen eten vreemden het op; het is een woestijn, als door vreemden ondersteboven gekeerd.
- 8 De dochter van Sion is overgebleven als een hutje in een wijngaard, als een nachthutje op een komkommerveld, als een belegerde stad.
- 9 Als de HEERE van de legermachten ons niet een gering aantal ontkomenen had overgelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn; wij zouden Gomorra gelijk geworden zijn.
- 10 Hoor het woord van de HEERE, leiders van Sodom! Neem de wet van onze God ter ore, volk van Gomorra!
- 11 Waartoe dienen voor Mij uw vele offers? zegt de HEERE. Ik heb genoeg van de brandoffers van rammen en het vet van gemest vee; en in het bloed van jonge stieren, lammeren of bokken vind ik geen vreugde.
- 12 Wanneer u komt om voor Mijn aangezicht te verschijnen – wie heeft dit van u gevraagd, dit platlopen van Mijn voorhoven?
- 13 Breng niet langer nutteloze offers. Het reukwerk is Mij een gruwel. Nieuwemaansdag en sabbat, het bijeenroepen van samenkomsten: Ik verdraag het niet; het is onrecht, zelfs de bijzondere samenkomsten.
- 14 Uw nieuwemaansdagen, uw feestdagen haat Ik met heel Mijn ziel; ze zijn Mij tot last; Ik ben het moe om ze te dragen.
- 15 En wanneer u uw handen uitspreidt, verberg Ik Mijn ogen voor u; ook wanneer u uw gebed vermeerdert, luister Ik niet: uw handen zitten vol bloed.
- 16 Was u, reinig u! Doe uw slechte daden van voor Mijn ogen weg! Houd op met kwaad doen,
- 17 leer goed te doen, zoek het recht! Help de verdrukte, doe de wees recht, bepleit de rechtszaak van de weduwe!
- 18 Kom nu, laten wij samen een rechtszaak voeren, zegt de HEERE. Al waren uw zonden als scharlaken, ze zullen wit worden als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol.
- 19 Als u gewillig bent en luistert, zult u het goede van het land eten,
- 20 maar als u weigert en ongehoorzaam bent, zult u door het zwaard gegeten worden; want de mond van de HEERE heeft gesproken.
- 21 Hoe is de trouwe stad tot een hoer geworden! Vol recht was zij, gerechtigheid overnachtte in haar, maar nu – moordenaars!
- 22 Uw zilver is tot schuim geworden, uw wijn is vermengd met water.
- 23 Uw vorsten zijn opstandig en metgezellen van dieven. Ieder van hen houdt van geschenken, zij

jagen wederdiensten na. De wees doen zij geen recht, en de rechtszaak van de weduwe raakt hen niet.

24 Daarom spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten, de Machtige van Israël: Wee u! Ik zal troost halen bij Mijn tegenstanders, Ik zal Mij wreken op Mijn vijanden.

25 Ik zal Mij tegen u keren, Ik zal uw schuim als met loog uitzuiveren en Ik zal al uw tin wegnemen.

26 Ik zal uw rechters teruggeven als vroeger, en uw raadslieden als in het begin. Daarna zult u genoemd worden: stad van de gerechtigheid, trouwe stad.

27 Sion zal door recht verlost worden, en wie van haar zich bekeren, door gerechtigheid.

28 Maar er zullen rampen zijn voor zowel overtreders als zondaars; wie de HEERE verlaten, zullen omkomen.

29 Want zij zullen beschaamd worden vanwege de eiken die u begeerd hebt, en u zult rood worden van schaamte over de tuinen die u uitgekozen hebt.

30 Want u zult zijn als een eik waarvan de bladeren verwelken, en als een tuin die geen water heeft.

31 En de sterke zal tot vlasafval worden en wie het bewerkt, tot een vonk; die twee zullen samen verbranden, en niemand zal er blussen.

## Jesaja

Het hele boek Jesaja wordt met het eerste woord aangeduid als *een visioen*. Jesaja 1:1 *Het visioen van Jesaja, de zoon van Amoz, dat hij gezien heeft over Juda en Jeruzalem, in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz en Hizkia, koningen van Juda*. Het is de vraag of dit woord niet vooral verwijst naar de wijze waarop Jesaja de openbaringen van God ontving. Feit is dat de profetieën zelf niet alleen voor de hoorder zijn; er is gewoonweg veel te zien in Jesaja, al was het alleen al door het gebruik van de metaforen. Eerder werden de profeten ook wel *ziener* genoemd. 1 Samuel 9:9 *Vroeger zei iedereen in Israël het volgende als hij God ging raadplegen: Kom, laten wij naar de ziener gaan. Want wat vandaag de dag een profeet genoemd wordt, werd vroeger een ziener genoemd*. Jesaja is een profeet. Maar je hebt onder de profeten – net als bij gewone mensen – mensen die meer hebben met het oog dan met het oor; woord en beeld. De profeet Jeremia moet het van het Woord hebben, terwijl Ezechiël iemand is die van visioen naar visioen gaat. God laat Ezechiël heel veel met eigen ogen aanschouwen, zoals het visioen op het tempelplein in Jeruzalem. Ezechiël 8 t/m 11. Ook maakt de profeet *een maquette van Jeruzalem* en speelt later *de rol van een balling*, waarmee hij Gods woorden zichtbaar en tastbaar maakt. Ezechiël 4 en 12 Ook wat we bij Jesaja tegenkomen gaat inderdaad vaak in de richting van iets wat we kunnen aanschouwen oftewel een visioen. Dit neemt niet weg dat God ook gewoon direct tot de profeet sprak. God vertelde hem in zo'n geval wat hij moest doen of wat hij tegen deze of gene moest zeggen. Jesaja 7:3; 8:1; 22:15 *Zo zegt de Heere, de HEERE van de legermachten: Ga, treed binnen bij die hofmaarschalk, bij Sebna, het hoofd van de hofhouding, en zeg: Wat hebt u hier of wie hebt u hier?*

Jesaja is een van de grote profeten en dan doelen we niet alleen op de grootte van het boek. Het boek Jesaja opent de rij van de klassieke profeten; Jesaja, Jeremia en Ezechiël. Historisch gezien is hij ook de eerste, althans van deze drie. Jesaja treedt op in de 8de eeuw v Chr. en het begin van de 7de eeuw terwijl Jeremia op de overgang van de 7de naar de 6de eeuw verblijft. Ezechiël treffen we aan vanaf het begin van de 6de eeuw v Chr. Hij is een van de ballingen die in 597 v Chr. wordt weggevoerd naar Babel. In het boek Ezechiël wordt – bij alle belangrijke data – geteld vanaf 597 v Chr.

**Jesaja trad op in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz en Hizkia, koningen van Juda.**



### De profeet Jesaja

Het is opmerkelijk dat we pas in Jesaja 6 horen van Jesaja's roeping. Uit dat hoofdstuk kunnen we ook opmaken in welk jaar Jesaja's optreden begon. Dat was in het sterfjaar van koning Uzzia oftewel ongeveer in 740 v Chr. Jesaja 6:1 *In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel.* De profeten Amos en Hosea en Micha zijn tijdgenoten van Jesaja. De profeet Jesaja heeft van God expliciet de opdracht gekregen om de profetieën in een boek vast te leggen, zodat de komende generaties het nog eens na konden lezen. Jesaja 30:8 *Nu dan, kom, schrijf het in hun bijzijn op een schrijftafel en teken het op in een boek, zodat het blijft staan tot de laatste dag, voor altijd en eeuwig.* Men gaat ervan uit dat Jesaja zo'n 25 jaar oud was toen hij als profeet begon. Dat maakt dat zijn geboortjaar in de buurt van 765 v Chr. moet liggen.

De naam Jesaja heeft – zoals veel Bijbelse namen – een betekenis; 'de HEERE verschaft heil'. De profeet woont in Jeruzalem. Dat maakt men op uit de bereikbaarheid van de profeet. Jesaja – zo zal later blijken – is getrouwd. Met zijn vrouw zal hij twee zonen krijgen. Hij moet de zoon van Amoz zijn. De Joodse traditie houdt die Amoz voor een zoon of broer van koning Uzzia. We weten dit overigens niet uit de Bijbel. Wel kunnen we weten dat Jesaja gemakkelijk toegang had tot de hogere kringen en het hof. Vermoedelijk was hij *schrijver* aan het hof. Uit het boek Jeremia weten we dat *de schrijvers* uit voorname families voortkwamen die dichtbij de koning stonden. Het is bekend dat Jesaja de Kroniek over het leven van koning Uzzia heeft geschreven. 2 Kronieken 26:22 *Het overige nu van de geschiedenis van Uzzia, van het begin tot het einde, heeft de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, beschreven.* Ook het boek Koningen is – althans een deel – van de hand van Jesaja. Het is de geschiedenis van Hizkia, een geschiedenis die overigens ook in het boek Jesaja zelf is opgenomen. 2 Kronieken 32:32 *Het overige nu van de geschiedenis van Hizkia en zijn gunstbewijzen, zie, die zijn beschreven in het visioen van de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, en in het boek van de koningen van Juda en Israël.* Volgens de Joodse overlevering moet Jesaja een martelaarsdood gestorven zijn in de tijd van koning Manasse. Deze zou hem doormidden hebben laten zagen. De Hebreeënschrijver zou hiervan getuigen, zonder overigens de profeet met naam en toenaam te noemen. Hebr. 11:37 *Zij zijn gestenigd, in stukken gezaagd, in verzoeking gebracht, met het zwaard ter dood gebracht.*



Standbeeld van Jesaja in Rome

**De Septuagint**

*Er is een Griekse vertaling van de Tenach: de Septuagint. In die vertaling treffen we – naast de bestaande boeken van de Tenach – nog een aantal andere boeken. Deze boeken hebben de canon niet gehaald, al worden ze in sommige vertalingen – zoals de RKK Willibrordvertaling – wel afgedrukt. Het zijn oude gedenkwaardige geschriften. In een van die boeken – Jesus Sirach – treffen we een korte impressie van Jesaja's optreden in de tijd van koning Hizkia en een kenschets van zijn werk. Jesus Sirach moet ongeveer in 180 v Chr. ontstaan zijn.*

**Jesus Sirach 48:17-25**

*17 Hizkia versterkte zijn stad door het water binnen haar muren te leiden; hij doorboorde de rotsen met ijzer en legde vijvers aan voor het water.*

*18 In zijn dagen rukte Sanherib op; hij stuurde zijn rabsake, hief zijn hand op tegen Sion en lasterde God in zijn hoogmoed.*

*19 Toen beefden hun harten en handen en zij sidderden als een vrouw in barensnood.*

*20 Zij riepen de Heer aan, de Barmhartige, en strekten hun handen naar Hem uit. En weldra verhoorde de Heilige hen uit de hemel en verlostte hen door de hand van Jesaja.*

*21 Hij sloeg het legerkamp van de Assyriërs en zijn engel vermorzelde hen.*

*22 Want Hizkia had gedaan wat de Heer beviel: hij bleef trouw aan de wegen van David, zijn vader, zoals die hem waren aangewezen door Jesaja, de profeet, groot en betrouwbaar in zijn visioenen.*

*23 In zijn dagen week de zon achteruit en werd het leven van de koning verlengd.*

*24 Door zijn machtige geest zag hij, Jesaja, de laatste dingen en troostte hij de treurende van Sion;*

*25 hij kondigde aan wat er ging gebeuren tot in de verre toekomst en voordat het gebeurde, voorspelde hij wat nog verborgen was.*

**Het boek Jesaja**

Het is bekend dat het rijk van David begin 9de eeuw werd opgedeeld in het tienstammenrijk – ofewel *het Noordrijk* dat *Israel* genoemd werd – en het zogenaamde tweestammenrijk dat naar de belangrijkste stam *Juda* genoemd werd. Juda herbergt de hoofdstad Jeruzalem waar de koning en de HEERE in paleis en tempel hun woonplaats hebben. Hoewel Jesaja leeft in de tijd dat het Noordrijk, Israel in ballingschap gevoerd wordt, is hij volgens Jesaja 1:1 vooral gefocust op Jeruzalem en Juda. Niet alleen *de dynastie van koning David* die er zetelt, maar meer nog *de tempel als het huis van God* maakt Jeruzalem tot het centrum van het volk. Jesaja heeft drie koningen meegemaakt; Jotham, Achaz en Hizkia, koningen van Juda. Koning Uzzia stierf in het jaar dat Jesaja geroepen werd. Hoewel hij tegen het eind van zijn leven in de fout ging was Uzzia een goed koning. Uzzia is een kleine 50 jaar aan de macht geweest. Het was een bijzonder welvarende tijd. Overwinningen op de Filistijnen, de Arabieren, de Ammonieten en de Edomieten versterkten het gezag van de koning. Uzzia versterkte Jeruzalem en andere steden en bevorderde de landbouw, de handel en de nijverheid.

Jesaja trad ongeveer 50 jaar op als profeet van 740 t/m 692 v Chr. In de wetenschap wordt het boek Jesaja opgedeeld in Jesaja en het boek Deutero-Jesaja. Hier en daar valt zelfs de naam Trito-Jesaja. Men wil het boek – met andere woorden – opdelen in drieën. Wat meespeelt is de situatie dat de profeet Jesaja zich niet alleen uitlaat over zijn eigen tijd, namelijk de periode toen Assur de wereldleider was in het Midden Oosten. Vanaf Jesaja 40 gaat het ook over de dingen die nog in de schoot van de toekomst verborgen lagen; de ballingschap naar Babel en de terugkeer van de Joden naar Jeruzalem in de tijd van het rijk van Medië/Perzië. Toch lijkt de indeling op grond van Assur en Babel oftewel van de eigen tijd – Jesaja 1 t/m 39 – en de toekomst – Jesaja 40 t/m 60 – discutabel.

De HEERE laat Zich juist in Jesaja kennen als de God Die de toekomst in handen heeft. Daar komt nog bij dat de HEERE ons via Jesaja zelfs een inkijk geeft in het leven van de Heere Jezus, van Zijn geboorte tot de dramatische wijze waarop Hij aan Zijn einde kwam. Ook vergezichten over *de eindtijd* worden ons niet onthouden in het boek Jesaja. Kortom: We doen er vermoedelijk niet verstandig aan om ons te laten leiden door wetenschappelijke inzichten op dit punt. Onze God weet wat zich in de volgende eeuwen zal voltrekken. Dat is zelfs Zijn handelsmerk. Jesaja 45:20-22 *Verzamel u, kom, treed tezamen naar voren, u die bent ontkomen aan de heidenvolken. Zij weten niets, zij die hun houten beelden ronddragen, of een god aanbidden die niet verlossen kan. Maak bekend en breng naar voren, ja, beraadslaag samen: Wie heeft dit van oudsher doen horen? Wie heeft dat van toen af bekendgemaakt? Ben Ik het niet, de HEERE? Buiten Mij is er geen andere God, een rechtvaardig God, een Heiland; er is niemand behalve Ik. Wend u tot Mij, word behouden, alle einden der aarde, want Ik ben God en niemand anders.* Wie niet gelooft dat de HEERE de geschiedenis in handen heeft, en via Zijn profeet openbaringen afgeeft over de toekomst, kan beter iets anders gaan doen. Verder is het boek Jesaja als geheel overgeleverd in de vorm waarin wij het boek nu kennen en als zodanig als canoniek aanvaard binnen het Jodendom in het jaar 100 na Chr. in Jamnia. De kerk heeft *de Tenach* integraal overgenomen van de Joodse gemeenschap inclusief het boek Jesaja – en het gesierd met de naam *Het Oude Testament*.

**Een deel van de Jesajarol bij de Dode Zee rollen.**



**Het boek Jesaja en het Nieuwe Testament**

Het boek Jesaja is een van de meest geciteerd boeken van Het Nieuwe Testament. We treffen in totaal 66 citaten aan waarin het boek Jesaja wordt aangehaald in het Nieuwe Testament. Alleen het Psalmboek scoort hoger met 79 citaten. We weten zelfs dat de Heere Jezus in de synagoge een gedeelte uit Jesaja heeft voorgelezen. Vermoedelijk was die lezing aan de beurt in het rooster van de synagoge. Toeval of niet, de Heere betrok dit gedeelte op Zichzelf toen Hij zei: ‘Heden is dit Schriftwoord voor u in vervulling gegaan.’ Lucas 4:16-20 *En Hij kwam in Nazareth, waar Hij opgevoed was, en ging naar Zijn gewoonte op de dag van de sabbat naar de synagoge, en Hij stond op om te lezen. En aan Hem werd het boek van de profeet Jesaja gegeven, en toen Hij het boek opengedaan had, vond Hij de plaats waar geschreven stond: De Geest van de Heere is op Mij, omdat Hij Mij gezalfd heeft; Hij heeft Mij gezonden om aan armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen wie gebroken van hart zijn, om aan gevangenen vrijlating te prediken en aan blinden het gezichtsvermogen, om verslagenen weg te zenden in vrijheid, om het jaar van het welbehagen van de Heere te prediken. En toen Hij het boek dichtgedaan en aan de dienaar teruggegeven had, ging Hij*

*zitten, en de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gevestigd. Hij begon tegen hen te zeggen: Heden is deze Schrift in uw oren in vervulling gegaan.* In het boek Jesaja vinden we zeker zeven profetieën in verband met de komst van onze Heere Jezus Christus. Jesaja weet zoveel van de Heere Jezus dat hij ook wel *de evangelische profeet* genoemd wordt. Sommigen beschouwen hem als *de vijfde evangelist*. ‘Evangelie’ betekent in goed Nederlands *goede boodschap*. Jesaja is de eerste bij wie we die term tegenkomen. Jesaja 40:9 *Klim op een hoge berg, Sion, verkondigster van een goede boodschap; verhef uw stem met kracht, Jeruzalem, verkondigster van een goede boodschap.*



### **Zeven profetieën in verband met de komst van onze Heere Jezus Christus.**

- Jesaja 7:14** Daarom zal de Heere Zelf u een teken geven: Zie, de maagd zal zwanger worden. Zij zal een Zoon baren en Hem de naam Immanuel geven
- Jesaja 9:1-6** Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien. Zij die wonen in het land van de schaduw van de dood, over hen zal een licht schijnen. (..) Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst. Aan de uitbreiding van deze heerschappij en aan de vrede zal geen einde komen op de troon van David en over zijn koninkrijk, om het te grondvesten en het te ondersteunen door recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid. De na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.
- Jesaja 11:1,2** Want er zal een Twijgje opgroeien uit de afgehouden stronk van Isaï, en een Loot uit zijn wortels zal vrucht voortbrengen. Op Hem zal de Geest van de HEERE rusten: de Geest van wijsheid en inzicht, de Geest van raad en sterkte, de Geest van de kennis en de vreeze des HEEREN.
- Jesaja 42:1-3** Zie, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft; Ik heb Mijn Geest op Hem gelegd. Hij zal tot de heidenvolken het recht doen uitgaan. Hij zal niet schreeuwen, Hij zal Zijn stem niet verheffen, Hij zal Zijn stem op straat niet laten horen. Het geknakte riet zal Hij niet verbreken, de uitdovende vlaspit zal Hij niet uitblussen; naar waarheid zal Hij het recht doen uitgaan. Hij zal niet uitdoven, Hij zal niet geknakt worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben gevestigd. De kustlanden zullen uitzien naar Zijn onderricht.
- Jesaja 49:6** Hij zei: Het is te gering dat U voor Mij een Knecht zou zijn om op te richten de stammen van Jakob en om hen die van Israël gespaard werden, terug te brengen. Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde.
- Jesaja 50:4-7** De Heere HEERE gaf Mij een tong van een die onderwijs ontving, zodat Ik weet met de vermoeide een woord op de juiste tijd te spreken. Hij wekt Mij elke morgen, Hij wekt Mij het oor, zodat Ik hoor als zij die onderwijs ontvangen. De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend, en Zelf ben Ik niet ongehoorzaam,

Ik wijk niet terug. Ik geef Mijn rug aan hen die Mij slaan, Mijn wangen aan hen die Mij de baard uitplukken. Mijn gezicht verberg Ik niet voor smaad en speeksel. Want de Heere HEERE helpt Mij. Daarom word Ik niet te schande. Daarom heb Ik Mijn gezicht gemaakt als hard gesteente, want Ik weet dat Ik niet beschaamd zal worden.

**Jesaja 53:1-12** Wie heeft onze prediking geloofd, en aan wie is de arm van de HEERE geopenbaard? Want Hij is als een loot opgeschoten voor Zijn aangezicht, als een wortel uit dorre aarde. Gestalte of glorie had Hij niet; als wij Hem aanzagen, was er geen gedaante dat wij Hem begeerd zouden hebben. (..) Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden verbrijzeld. De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is er voor ons genezing gekomen. (..) Als een lam werd Hij ter slachting geleid; als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed Hij Zijn mond niet open. (..) Men heeft Zijn graf bij de goddelozen gesteld, en Hij is bij de rijke in Zijn dood geweest, omdat Hij geen onrecht gedaan heeft en geen bedrog in Zijn mond geweest is. (..) Door de kennis van Hem zal de Rechtvaardige, Mijn Knecht, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. (..)



**De lijdende knecht van de HEERE**

### **Jesaja was co-schrijver van de boeken Kronieken en Koningen.**

We weten wel ongeveer hoe Jesaja dacht voordat hij tot profeet geroepen werd. Hij was namelijk *een van de Kroniekschrijvers*. Ook heeft hij een belangrijk aandeel aan het boek Koningen. Zie boven. Wie de boeken Koningen en Kronieken leest merkt dat het optreden van de koningen – hetzij goed; hetzij kwaad – gemeten wordt aan de hand van het boek Deuteronomium. Om die reden worden de schrijvers ook wel *Deuteronomisten* genoemd. In het boek Deuteronomium heeft God via Mozes het volk en de koning de praktische gevolgen van Zijn verbond voorgehouden. In dat boek treffen we *de zegen en de vloek* aan; zegen voor de mensen die zich houden aan Gods wetten en de vloek voor de anderen die zich van God afkeren. Aan het eind van het leven van de koning wordt de balans opgemaakt, zoals bijvoorbeeld bij koning Achaz. 2 Kronieken 28:1,2 *Achaz was twintig jaar oud toen hij koning werd, en hij regeerde zestien jaar in Jeruzalem; hij deed niet wat juist was in de ogen van de HEERE zoals zijn vader David, maar hij ging in de wegen van de koningen van Israël. Bovendien maakte hij gegoten beelden voor de Baäls.* De Thora is het fundament van het geloof van Israel. *Het boek Deuteronomium vormt de afsluiting van de Thora.* In dat boek worden de tien geboden – op

grond waarvan het verbond met Israel gesloten was – uitgewerkt. De link met dat boek is opmerkelijk in Jesaja 1:2 *Luister, hemel, neem ter ore, aarde! Want de HEERE spreekt: Ik heb kinderen grootgebracht en doen opgroeien, maar zij zijn tegen Mij in opstand gekomen.* In het boek Deuteronomium worden de hemel en de aarde zeker driemaal tot getuigen opgeroepen. Deuteronomium 4:26; 30:19 en 31:1,28 32:1 Maar er is nog een sterke overeenkomst met dat boek. God spreekt Zijn volk aan zoals een vader zijn kinderen toespreekt. Iemand zou kunnen zeggen dat God de metafoor van vader/kind gebruikt maar God is werkelijk onze hemelse Vader en wij zijn Zijn kinderen. Ook in het boek Deuteronomium – om precies te zijn in het lied van Mozes – wordt deze metafoor op Israel losgelaten en zijn de hemel en de aarde getuigen. Deuteronomium 32 :1 en 5,6 *Hoor mij aan, hemel, dan zal ik spreken! Laat de aarde de woorden van mijn mond horen. Zij hebben verderfelijkt tegen Hem gehandeld; (...) het zijn Zijn kinderen niet. Een schandvlek! Het is een slinkse en verdorven generatie. Doet u dit de HEERE aan, dwaas en onwijs volk? Is Hij niet uw Vader, Die u verworven heeft, Die u gemaakt heeft en u stand heeft doen houden?* Er is een verschil. Via Jesaja spreekt de HEERE over Zijn volk en de slechte relatie die ze met hun God onderhouden. Deuteronomium spreekt het volk toe; ‘Hoe kunt u zo slecht omgaan met uw hemelse Vader?!’ De referentie aan zijn schrijverschap en zijn deelname aan de Kronieken van de Koningen van Israel en Juda maken onder meer duidelijk dat de HEERE niet alleen een geschoold man tot profeet riep – iemand die thuis was in de Schriften – maar ook, en misschien was dat nog wel belangrijker, iemand die uit het goede hout gesneden was. Jesaja was iemand die naast de andere Kroniekschrijvers de koningen van Israel onder profetische kritiek stelde. Hij hield ze de spiegel voor van Deuteronomium. Een Kroniekschrijver gaat pas aan het werk als de koning overleden is. Roeping tot profeet is in die zin anders; God maakt Jesaja tot spreekbuis in de actuele politieke situatie van dat moment.

### Het boek Deuteronomium



### God is Israëls hemelse Vader

God beschouwt de Israëlieten als Zijn kinderen. Dat is bijzonder. Men kan zich afvragen of zij werkelijk Gods kinderen zijn of hebben we hier met een metafoor te maken? Is het een manier van spreken? Bedoelt de HEERE: ‘U bent voor mij wat een kind is voor zijn vader?’ Een Bijbelse metafoor is meer dan een voorbeeld. Het drukt een bepaalde werkelijkheid uit. In Jesaja is de benaming *kinderen* meer dan een metafoor. De God beschouwt de Israëlieten werkelijk als Zijn kinderen. Dat laat de HEERE via de profeet Jesaja merken. Jesaja 1:2 *Luister, hemel, neem ter ore, aarde! Want de HEERE spreekt: Ik heb kinderen grootgebracht en doen opgroeien, maar zij zijn tegen Mij in opstand gekomen.* Het boek Deuteronomium – zoals we boven gezien hebben – kent reeds dezelfde gevoelswaarde. Iemand zal zich afvragen waaruit het kinschap van Israel bestaat? Is het omdat God hen behandeld heeft als waren ze Zijn eigen kinderen? Dat ook, zeker. Deuteronomium 32:9-11 *Want het deel van de HEERE is Zijn volk, Jakob is het gebied dat Zijn eigendom is. Hij vond hem in een woestijngebied, in een woeste, huilende wildernis. Hij omringde hem, Hij onderwees hem, Hij*



*beschermde hem als Zijn oogappel. Zoals een arend zijn nest opwekt, boven zijn jongen zweeft, zijn vleugels uitspreidt, ze pakt en ze draagt op zijn vlerken.* Toch moeten we misschien nog een stap verder gaan. Het volk Israël is namelijk in zekere zin geboren uit Gods belofte. In die zin is het volk een kind van God. Waaraan kun je denken? Toen duidelijk was dat Abram en Sara geen kinderen konden krijgen was er nog steeds de belofte dat God hen tot een groot volk zou maken. Toen Abraham voorstelde Ismael als zoon te accepteren – de zoon van de slavin – wilde de HEERE daar niet van weten. Hij hield vast aan Zijn belofte. Izaäk is bij wijze van spreken uit Gods belofte geboren, en in die zin *kind van God*. In het boek Deuteronomium is met zoveel woorden sprake van *verwekken*. Deuteronomium 32:18 *De Rots Die u verwekt heeft, hebt u veronachtzaamd, en u hebt de God Die u geboord heeft, vergeten.* Het is niet zo dat wij dit ter plekke bedenken. Toch treffen we dit niet met zoveel woorden in het boek Genesis waar de wederwaardigheden van de aartsvaders opgetekend is. We treffen het aan bij Paulus in de Romeinenbrief 9:6-9 *Ik zeg dit niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël voortgekomen zijn, zijn Israël. Ook niet omdat zij Abrahams nageslacht zijn, zijn zij allen kinderen. Maar: Alleen dat van Izaak zal uw nageslacht genoemd worden. Dat is: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen van God, maar de kinderen van de belofte worden als nageslacht gerekend. Want dit is het woord van de belofte: Rond deze tijd zal Ik komen, en dan zal Sara een zoon hebben.* Het is waar dat de apostel Paulus dit gegeven – zoon van de belofte – als een criterium naar voren brengt om de ware nazaten van Abraham op het spoor te komen. Dit neemt niet weg dat de kinderen van Abraham – oftewel het Joodse volk – in principe Gods kinderen zijn, tenzij zij in hun leven afstand van God nemen.

### **God is Israëls Vader**



### **God beklagt Zich dat Zijn volk Hem zo slecht kent.**

De Israëlieten zijn kinderen van God. Zo ver zijn we nu. En dan ook echt kinderen in alle opzichten. De HEERE is met Zijn volk door diepe dalen getrokken en over grote hoogtes. Hij heeft hun roep om hulp beantwoord, Zich het lot van Zijn volk aangetrokken. Wie aan Israel komt, komt aan de HEERE. God is om Zijn volk bewogen. Hij weet wat ze nodig hebben. Hij houdt van hen. In zo'n geval verwacht je dat het wederzijds is, maar de geschiedenis leert dat dit op een misverstand berust. Je zou het misschien niet zeggen want het tempelplein loopt op de feestdagen helemaal vol – en de rook van de offers is niet van de lucht – maar is dat het nou waar de HEERE op zich te wachten? Het vervelende is dat Israel – voor zijn gevoel – voldoende uitingen van liefde voor de HEERE aan de dag legt, maar God beklagt Zich dat Zijn volk Hem zo slecht kent. God is namelijk helemaal niet zo van de offers en het uiterlijke vertoon. Dat het volk Israel dat niet weet?! Zelfs een dier kent zijn baasje, maar Israel heeft geen idee wat de HEERE belangrijk vindt. Jesaja 1:3 *Een rund kent zijn bezitter en*

*een ezel de kribbe van zijn eigenaar, maar Israël heeft geen kennis, Mijn volk heeft geen inzicht.* Voor God is het belangrijk dat het volk Zijn geboden in praktijk brengt en Zijn verboden respecteert. De Thora staat er vol van. Ook heeft de HEERE Zijn verbond met Israel NB op grond van *tien geboden* gesloten. Het is werkelijk een verwijtbare onwetendheid. God is er heel boos over. Jesaja 1:4 *Wee het zondige volk, volk van zware ongerechtigheid, nageslacht van kwaaddoeners, kinderen die verderf aanrichten! Zij hebben de HEERE verlaten, de Heilige van Israël verworpen, zij zijn vervreemd, van achter Hem vandaan.* Hier valt de Naam van God – *de Heilige van Israel* – die door Jesaja vaak als synoniem voor de HEERE genoemd wordt. De titel drukt zowel Gods anders-zijn als Zijn nabijheid voor zijn uitverkoren volk uit. (Zie het staatje.) Vijfmaal valt deze Naam van God buiten het boek Jesaja.

### **Gaat het echt goed met Nederland?**

Het volk Israel zegt: 'Het gaat goede met Israel.' Wie vragen heeft over de relatie met God wordt verwezen naar de tempel, de offers en de feesten. Het enthousiasme en de betrokkenheid van het volk is groot. Maar God beklagt Zich. 'Israel kent Mij niet', zegt de HEERE. Voor God is gehoorzaamheid belangrijk; Dat is nu net iets wat totaal ondergesneeuwd is in Israel in de tijd van Jesaja.

Het is 2018. De derde dinsdag van september ligt een week achter ons. De regering zegt: 'Het gaat goed met Nederland.' Ze letten daarbij op de financiële kant van de zaak. Heet de nota niet – naar het geld - miljoenennota? Geld is de categorie waarmee ons land en volk wordt beoordeeld.

Wanneer we moreel zouden toetsten komen we tot heel andere conclusies. Neem de abortus. Elk jaar worden 30.000 abortussen uitgevoerd. Een abortus mag uitgevoerd tot en met de 24<sup>ste</sup> week. Vanaf de zesde week klopt het hartje van het kind. Het baby'tje leeft in zo'n geval 18 weken = 4.5 maand. Abortus is gelegaliseerd door de overheid. Het leven van het ongeboren kind is niet wettelijk beschermd in Nederland. Uit de Bijbel weten we dat God het hoog opneemt wanneer we kinderen doden. We hebben het dan nog niet over de legalisering prostitutie en porno, en softdrugs. Het gaat niet goed met Nederland.

### **De Heilige van Israel**

<b>Jesaja 1:4</b>	Zij hebben de HEERE verlaten, <i>de Heilige van Israël</i> verworpen, zij zijn vervreemd, van achter Hem vandaan.
<b>Jesaja 5:19</b>	Laat het naderen, laat het komen, het raadsbesluit van <i>de Heilige van Israël</i> , zodat wij er kennis mee maken.
<b>Jesaja 5:24</b>	Daarom, zoals een vuurtong stoppels verteert en stro door een vlam ineens zinkt, zo zal hun wortel vermolmd zijn, en hun bloesem opstuiven als stof, omdat zij de wet van de HEERE van de legermachten afgewezen hebben en het woord van <i>de Heilige van Israël</i> verworpen hebben.
<b>Jesaja 10:20</b>	Op die dag zal het gebeuren dat het overblijfsel van Israël en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, <i>de Heilige van Israël</i> , in trouw.
<b>Jesaja 12:6</b>	Juich en zing vrolijk, inwonerster van Sion, want groot in uw midden is de <i>Heilige van Israël</i> .
<b>Jesaja 17:7</b>	Op die dag zal de mens de blik richten op Hem Die hem gemaakt heeft, en zijn ogen zullen zien op <i>de Heilige van Israël</i> .
<b>Jesaja 30:11-13</b>	Wijk af van de weg, keer af van het pad, houd <i>de Heilige van Israël</i> bij ons vandaan. Daarom, zo zegt <i>de Heilige van Israël</i> : Omdat u dit woord verwerpt, op onderdrukking en bedrog vertrouwt en daarop steunt, daarom zal deze

misdaad voor u zijn als een zakkende, wijder wordende scheur in een hoge muur; plotseling, in een ogenblik, komt de breuk ervan.

**Jesaja 41:14** Wees niet bevreesd, wormpje Jakob, volkje Israël, Ík help u, spreekt de HEERE, uw Verlosser is *de Heilige van Israël*.

**Jesaja 43:3** Want Ik ben de HEERE, uw God, *de Heilige van Israël*, uw Heiland. Ik heb Egypte als losgeld voor u gegeven, Cusj en Seba in uw plaats.

**Jesaja 43:17** Zo zegt de HEERE, uw Verlosser, *de Heilige van Israël*: Ter wille van u heb Ik iemand naar Babel gezonden en Ik heb hen allen vluchtend doen afdalen, namelijk de Chaldeeën, in de schepen waarover zij voorheen juichten.

**Jesaja 47:4** Onze Verlosser, HEERE van de legermachten is Zijn Naam, *de Heilige van Israël*.

**Jesaja 54:5** Want uw Maker is uw Man, HEERE van de legermachten is Zijn Naam, en uw Verlosser is *de Heilige van Israël*, de God van heel de aarde zal Hij genoemd worden.

### **God vraagt: ‘Waarom wilt u nog meer geslagen worden?’**

Wanneer iemand verwijten worden gemaakt, krijgt de spreker – tien tegen een – een verwijt terug. Datzelfde lot treft Jesaja. ‘God had dit wel eens wat duidelijker kunnen laten voelen. Als de HEERE dan zo op de regels is, hoe kunnen zij dat weten?’ Ze hebben er zogenaamd nooit wat van gemerkt. Nou dat laatste wordt tegengesproken door de profeet. Hoezo heeft God nooit laten merken dat Hij niet gediend was van ongehoorzaamheid en disrespect? Moet de HEERE nog verder gaan met het uitdelen van klappen? Jesaja 1:5 *Waarom wilt u nog meer geslagen worden? U gaat gewoon door met uw afvalligheid. Heel het hoofd is ziek, en heel het hart is afgemat.* Wat de HEERE ook doet het lijkt het volk niet te raken. Geen haar op hun hoofd denkt aan verandering. Geen idee dat ze zich tegenover de HEERE anders zouden moeten opstellen. En als ze al een idee hebben op dat vlak dan ontbreekt de wil ten enenmale. Ze hebben er gewoon geen zin aan. Ze gaan gewoon door met waar ze mee bezig zijn. Jesaja 1:6 *Vanaf de voetzool tot het hoofd toe is er geen gezonde plek aan: wonden en striemen en gapende wonden, niet uitgedrukt, niet verbonden, en niet met olie verzacht.* Jesaja voegt meteen maar de daad bij het woord. Hij opent hun ogen voor de deplorabele toestand waarin het land verkeert. Ze hebben op dat moment de vijand over de vloer. Met grote legers is Assur het land binnengetrokken. De soldaten doen zich te goed met de opbrengst van de oogst. Van de dorpen blijft weinig meer over dan een rokende puinhoop. Veel mensen zijn op de vlucht. Jesaja 1:7 *Uw land is een woestijn, uw steden zijn met vuur verbrand, uw bouwland – voor uw ogen eten vreemden het op; het is een woestijn, als door vreemden ondersteboven gekeerd.* Er zijn in de tijd waarin Jesaja optrad verschillende oorlogen geweest zoals de Syro-Efraïmitische oorlog en de aanval van Assur op het Judese grondgebied. De gedachten gaan naar het laatste; De aanval van Assur op Juda. In 701 lagen de legers van Assur voor de muren van Jeruzalem. Veel mensen hadden hun toevlucht gezocht tot de ommuurde stad. Schuilend achter de dikke hoge muren van Jeruzalem, hoorden zij de woorden van de generaal van Assur. Die schepte op over al de landen en volken die hij reeds overwonnen had. Jeruzalem moest niet denken dat hun God hun zou kunnen redden, want tot op dat moment bleek geen enkele god in staat iets te doen. Feit was vermoedelijk dat Jeruzalem als enige stad nog overeind stond, terwijl veel dorpen en stadjes in Juda het zwaar te verduren hadden gehad. Jeruzalem doet op dat moment inderdaad denken aan een hutje in de wijngaard dat alleen in tijd van de oogst werd bewoond. Jesaja 1:8 *De dochter van Sion is overgebleven als een hutje in een wijngaard, als een nachthutje op een komkommerveld, als een belegerde stad.*

### **Het Noord- en Zuidrijk en de dreiging van Assur**



### God vergelijkt Jeruzalem met Sodom en Gomorra.

Of het de eerste keer is, is niet helemaal duidelijk, maar het is in ieder geval niet de laatste keer. God vergelijkt Jeruzalem met Sodom en Gomorra. Zoiets wil je niet. Die namen Sodom en Gomorra staan voor een gemeenschap die – vanwege hun zondige manier van leven – niet ver van het oordeel is. Sterker, op het moment dat God Abraham hierover aanspreekt is Gods besluit al gevallen. God brengt Abraham op de hoogte van Zijn voornemen – om Sodom om te keren – omdat zijn neef Lot in de stad woont. Abraham doet nog zijn best de stad te redden, maar zelfs de tien personen die dan nog wel zouden deugen, vindt God er niet. Uiteindelijk krijgt Lot en zijn gezin nog de gelegenheid om aan het oordeel te ontsnappen, iets wat Lot en zijn dochters wel en zijn vrouw niet lukt. Die kan de stad nog niet loslaten en dat wordt haar fataal. Genesis 18 en 19 Jeruzalem staat er feitelijk niet veel beter voor. Als God niet een klein deel – een rest – had gespaard was hun hetzelfde lot beschoren als Sodom en Gomorra. Jesaja 1:9 *Als de HEERE van de legermachten ons niet een gering aantal ontkomenen had overgelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn; wij zouden Gomorra gelijk geworden zijn. De rest die God van Zijn volk in alle opzichten bewaart en spaart, is niet zomaar een term.* De apostel Paulus haalt juist deze term uit Jesaja aan om duidelijk te maken dat God over Zijn eigen keuze gaat en dat Gods keuze voor een mens is ingegeven door genade. Romeinen 9:27-29 *En Jesaja roept over Israël uit: Al zou het getal van de Israëlieten zijn als het zand van de zee, slechts het overblijfsel zal behouden worden. Want Hij voltooit een zaak en handelt die af in gerechtigheid. De Heere immers zal metterdaad Zijn zaak snel afhandelen op de aarde. En zoals Jesaja van tevoren gezegd heeft: Als de Heere van de legermachten ons geen nageslacht had overgelaten, zouden wij als Sodom zijn geworden en aan Gomorra gelijk gemaakt zijn geweest.* Uitverkiezing is een woord dat reactie oproept. De reactie heeft altijd is van: ‘Dat is onrechtvaardig!’ Ook neigt hij vaak naar een fatalistische houding: ‘Als God niet voor iemand gekozen heeft, wat kan hij er dan aan doen?’ Toch is het juist deze reactie die verradt dat de mens aan de verkeerde kant staat. Het enige wat God vraagt – bij wijze van spreken – is instemming met de wijze waarop Hij mensen wil redden. In het geval van het Joodse volk in de tijd van Paulus werkt het zo. Men wil wel gered worden maar dan door het zelf te doen of – met andere woorden – door werken van gerechtigheid. Maar als God nu mensen wil redden uit genade door het geloof in de Heere Jezus, waarom nemen we Gods uitgestoken hand dan niet aan? Dat is ook Paulus verwijt. Romeinen 10:1-3 *Broeders, de oprechte wens van mijn hart en mijn gebed tot God voor Israël is gericht op hun zaligheid. Want ik getuig van hen dat zij ijver voor God hebben, maar niet met het juiste inzicht. Omdat zij immers de gerechtigheid van God niet kennen en een eigen gerechtigheid tot stand proberen te brengen, hebben zij zich niet aan de gerechtigheid van God onderworpen.* Voor mensen die worstelen met de uitverkiezing. Dit is dus het punt: ‘Onderwerp u aan de manier waarop God u gerechtigheid wil geven, namelijk door het geloof in de Heere Jezus.’ In de Romeinenbrief –1 t/m 8 – heeft de apostel duidelijk gemaakt dat de

gehoorzaamheid aan Gods wet binnen het geloof namelijk door de Heilige Geest tot een goed einde wordt gebracht. Het doen van de wet is dus opgenomen binnen het christelijk geloof.

### De Heere Jezus



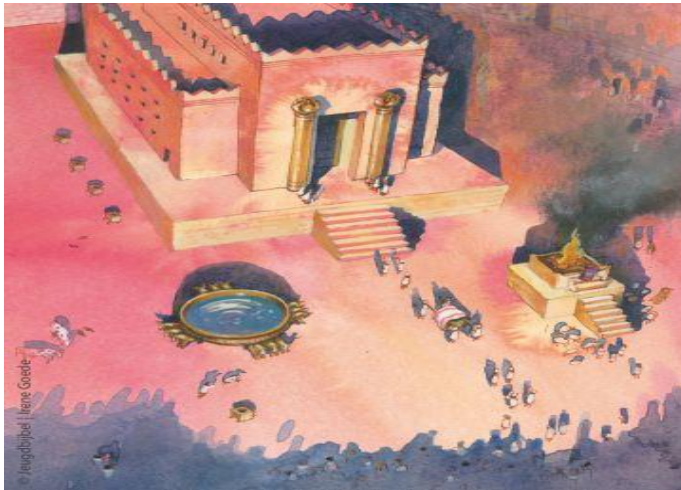
nen

### Offers van dieren kunnen een slecht mens niet goed maken.

God spreekt Zijn volk aan met de naam van Sodom en Gomorra. Ze moeten van ver komen. Ze zijn helemaal de weg kwijt. Zij zijn afgeweken van de Allerhoogste. De Thora is in geen velden of wegen te bekennen. Is er ergens nog een boek voorhanden, in de levens van de Jeruzalemmers vinden we de wet niet terug. God spreekt hen aan met de Thora. Jesaja 1:10 *Hoor het woord van de HEERE, leiders van Sodom! Neem de wet van onze God ter ore, volk van Gomorra! 'Arglistig is het menselijk hart', zegt iemand in de Bijbel. Jeremia 17:9 Wat wil het geval? Het mag dan zo zijn dat de daden van de mensen veel kritiek losmaken bij God, ogenschijnlijk verkeert het volk van Jeruzalem op goede voet met de HEERE. Wanneer we ons in de tijd van Jesaja naar het tempelplein begeven, zouden we een drukte van jewelste zien. Het vee valt niet aan te slepen, zoveel offers worden er gebracht; zondoffers, dankoffers, lof-offers teveel om op te noemen. Allemaal uit ontzag voor God. Maar de HEERE is verre van enthousiast. Jesaja 1:11 *Waartoe dienen voor Mij uw vele offers? zegt de HEERE. Ik heb genoeg van de brandoffers van rammen en het vet van gemest vee; en in het bloed van jonge stieren, lammeren of bokken vind Ik geen vreugde.* God lijkt openlijk afstand te nemen van de hele offerdienst in de tempel. Iemand zal zeggen dat dit – de offerdienst in de tempel – toch ook nadrukkelijk aan de orde wordt gesteld in de Thora. Heeft de HEERE niet Zelf de opdracht gegeven om de tabernakel – met toebehoren – te bouwen? Inderdaad. Vanaf Exodus 25 tot en met het gehele boek Leviticus wordt uitgebreid aandacht besteed aan de opdracht van de HEERE om de tempeldienst in te stellen. Exodus 25:8,9 *En zij moeten voor Mij een heiligdom maken, zodat Ik in hun midden kan wonen. Volgens alles wat Ik u zal tonen, een ontwerp van de tabernakel en een ontwerp van al zijn voorwerpen, zó moet u het maken.* Wat er in Jeruzalem gebeurt staat echter zover van de HEERE af dat Hij zegt: 'Wie heeft dit van u gevraagd?' Jesaja 1:12 *Wanneer u komt om voor Mijn aangezicht te verschijnen – wie heeft dit van u gevraagd, dit platlopen van Mijn voorhoven?* God heeft hier grote moeite mee. Als de offerdienst in de tempel de slechte daden van Zijn volk moet verhullen, ben je bij God aan het verkeerde adres. Wij zouden zeggen 'dat de offers daarvoor niet bedoeld zijn.' Offers worden gebracht door mensen die het leven met de HEERE ernstig nemen. Ze richten hun leven naar Gods geboden en brengen een zondoffer mochten ze zich op een bepaald punt toch hebben misgaan. Maar voor het vaderland weg leven en je van God noch gebod iets aantrekken en dan naar de tempel komen en denken dat het offerbloed en het vlees van een dier alles goed maakt, zulke mensen vergissen zich zeer. Jesaja 1:13 *Breng niet langer nutteloze offers.**

*Het reukwerk is Mij een gruwel. Nieuwemaansdag en sabbat, het bijeenroepen van samenkomsten: Ik verdraag het niet; het is onrecht, zelfs de bijzondere samenkomsten.*

### De tempel van Salomo



### Jeruzalem vergeleken met Sodom en Gomorra

<b>Jesaja 1:9,10</b>	Als de HEERE van de legermachten ons niet een gering aantal ontkomenen had overgelaten, als Sodom zouden wij geworden zijn; wij zouden Gomorra gelijk geworden zijn. Hoor het woord van de HEERE, leiders van Sodom! Neem de wet van onze God ter ore, volk van Gomorra!
<b>Amos 4:11</b>	Ik heb u ondersteboven gekeerd, zoals God Sodom en Gomorra ondersteboven keerde; u werd als een stuk brandhout dat aan de vlammen ontruikt is, maar u hebt zich niet tot Mij bekeerd, spreekt de HEERE.
<b>Jeremia 23:14</b>	Maar bij de profeten van Jeruzalem heb Ik iets afschuwelijks gezien: zij plegen overspel, met leugen gaan zij hun weg zij bemoedigen de kwaaddoeners, zodat niemand zich bekeert van zijn slechtheid. Zij allen zijn voor Mij als Sodom, en zijn inwoners als Gomorra.
<b>Jeremia 50:40</b>	Zoals God Sodom en Gomorra en de naburige plaatsen ervan ondersteboven heeft gekeerd, spreekt de HEERE, zo zal niemand daar wonen en geen mensenkind erin verblijven.
<b>Klaagliederen 4:6</b>	Groter is de ongerechtigheid van de dochter van mijn volk dan de zonde van Sodom, dat als in een ogenblik ondersteboven werd gekeerd, zonder toedoen van mensenhanden.
<b>Ezechiël 16:46,47</b>	Uw oudste zuster is Samaria, zij met haar dochters, die aan uw linkerhand woont, en uw zuster die jonger is dan u, die aan uw rechterhand woont, is Sodom met haar dochters. U bent niet in hun wegen gegaan en hebt niet overeenkomstig hun gruweldaden gedaan, nee, nog even, en u hebt het in al uw wegen meer te gronde gericht dan zij.
<b>Mattheüs 11:23,24</b>	En u, Kapernaüm, die tot de hemel toe verhoogd bent, u zult tot de hel toe neergestoten worden. Want als in Sodom de krachten waren gebeurd die in u hebben plaatsgevonden, dan zou het tot op de huidige dag gebleven zijn. Maar Ik zeg u dat het voor het land van Sodom verdraaglijker zal zijn op de dag van het oordeel dan voor u.
<b>Judas 1:7</b>	Evenzo is het met Sodom en Gomorra, en de steden eromheen, die op dezelfde wijze als zij hoererij bedreven hebben en ander vlees achterna zijn gegaan. Zij liggen daar als een waarschuwend voorbeeld, doordat zij de straf van het eeuwige vuur ondergaan.

**Openbaring 11:8** En hun dode lichamen zullen liggen op de straat van de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd.

### Een tweede kans

Er lijkt inderdaad sprake van een zekere overdrijving. Zo gebrekkig en afwezig het leven volgens Gods geboden is, zo aanwezig zijn de offerrituelen op de gewone dagen. Vergeet daarbij de bijzondere feestdagen niet want zo uitgeteerd de gerechtigheid onder Gods volk was, zo overvloedig is de manier waarop men de Bijbelse offerfeesten in de tempel viert. Maar God vindt het helemaal niks. Hij wordt moe van het zien. Jesaja 1:14 *Uw nieuwemaansdagen, uw feestdagen haat Ik met heel Mijn ziel; ze zijn Mij tot last; Ik ben het moe om ze te dragen.* In plaats maar veel en hartstochtelijk biddende mensen – zoals te merken uit de vele naar de hemel geheven open handen – zoekt God naar mensen die hun leven veranderen en recht gaan doen. Jesaja 1:15,16 *En wanneer u uw handen uitspreidt, verberg Ik Mijn ogen voor u; ook wanneer u uw gebed vermeerdert, luister Ik niet: uw handen zitten vol bloed. Was u, reinig u! Doe uw slechte daden van voor Mijn ogen weg! Houd op met kwaad doen.* Wanneer we de thermometer van de waarheid bij een volk houden om het niveau van gerechtigheid te meten, moeten we eens naar de oude mensen en de weduwen en wezen kijken. Zij zijn de eersten die het merken wanneer de gerechtigheid wegvloeit uit het volksbestaan. Het gaat er in dat geval niet om wat mensen willen of zeggen, maar hoe het de oude en kwetsbare mensen feitelijk vergaat. God wil een andere mentaliteit zien, een andere houding, een rechtvaardige manier van leven. Jesaja 1:17 *leer goed te doen, zoek het recht! Help de verdrukte, doe de wees recht, bepleit de rechtszaak van de weduwe!* Iemand zou kunnen zeggen dat God via de profeet weinig anders doet dan de problemen aan te wijzen. Dat is niet helemaal waar. God komt ook met oplossingen. De HEERE voelt zelfs wel voor een soort van algehele amnestie. Jesaja 1:18 *Kom nu, laten wij samen een rechtszaak voeren, zegt de HEERE. Al waren uw zonden als scharlaken, ze zullen wit worden als sneeuw; al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol.* De HEERE wil met een schone lei beginnen en een nieuwe kans geven. Als daar maar tegenover staat een leven dat zich richt op het doen van de geboden, mensen die zich verantwoordelijk voelen voor hun relatie met God en de naaste. God is zelfs bereid om in dat geval *de vloek* om te zetten naar *zegen*. Hij zal de mensen – wanneer ze zich bekeren – in allerlei opzichten laten voelen dat ze goed bezig zijn. Jesaja 1:19 *Als u gewillig bent en luistert, zult u het goede van het land eten.* Het woordje *als* valt. Het is voorwaardelijk wat de HEERE zegt. Er dient wel tegenover te staan dat de mensen werkelijk veranderd zijn, dat ze zich anders opstellen tegenover hun naaste en tegenover de HEERE. Wanneer ze Zijn geboden weer serieus gaan nemen, komt het goed met hen. Wanneer ze dat echter nalaten wacht het vonnis op hen. En dat vonnis liegt er niet om. Jesaja 1:20 *maar als u weigert en ongehoorzaam bent, zult u door het zwaard gegeten worden; want de mond van de HEERE heeft gesproken.* Ook op andere plaatsen in de Bijbel merken we de kritiek van de HEERE op de offerdienst. Op zich is de offerdienst dus niet verkeerd, maar wel als het een dekmantel wordt voor het kwaad. Wanneer wetgeving gehandhaafd wordt door justitie en politie en in het bijzonder in de harten en de daden van de mensen gestalte krijgt, is de offerdienst en zijn de feestdagen in de tempel een vreugde voor de HEERE.



### Relativering van de betekenis van offers

- 1 Samuel 15:22 Maar Samuel zei: Heeft de HEERE evenveel behagen in brandoffers en slachtoffers als in het gehoorzamen aan de stem van de HEERE? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerkzaam zijn beter dan het vet van rammen.
- Amos 5:21-25 Ik haat, Ik versmaad uw feesten. Uw bijzondere samenkomsten kan Ik niet luchten, want al brengt u Mij brandoffers, en uw graanoffers, Ik schep er geen behagen in. En het dankoffer van uw gemest vee: Ik wil het niet aanzien. Doe het lawaai van uw liederen van Mij weg, en het getokkel van uw luiten kan Ik niet aanhoren! Laat het recht stromen als water, de gerechtigheid als een altijd stromende beek. Hebt u Mij slachtoffers en graanoffers gebracht in de woestijn, veertig jaar lang, huis van Israël?
- Jesaja 29:13,14 De Heere zei: Omdat dit volk tot Mij nadert met zijn mond en zij Mij eren met hun lippen, maar hun hart ver van Mij houden, en hun vrees voor Mij slechts een aangeleerd gebod van mensen is, daarom, zie, ga Ik verder met wonderlijk te handelen met dit volk, wonderlijk en wonderbaar; want de wijsheid van zijn wijzen zal vergaan en het verstand van zijn verstandigen zal zich verbergen.
- Jesaja 58:5-8 Zou dit het vasten zijn dat Ik verkies: dat de mens zich een dag lang verootmoedigt, dat hij zijn hoofd buigt als een riet en zich neerlegt in rouwgewaad en as? Noemt u dat vasten en een dag die de HEERE welgevallig is? Is dit niet het vasten dat Ik verkies: dat u de boeien van de goddeloosheid losmaakt, dat u de banden van het juk ontbindt, dat u de onderdrukten vrij laat heengaan en dat u elk juk breekt? Is het niet dit, dat u uw brood deelt met wie hongerlijdt, en de ellendige ontheemden een thuis biedt, dat, als u een naakte ziet, u hem kleedt, en dat u zich voor eigen vlees en bloed niet verbergt? Dan zal uw licht doorbreken als de dageraad, en uw herstel snel intreden. Uw gerechtigheid zal voor u uit gaan en de heerlijkheid van de HEERE zal uw achterhoede zijn.
- Hosea 6:6 Want Ik vind vreugde in goedertierenheid en niet in offer, in kennis van God meer dan in brandoffers!
- Jeremia 6:19,20 Luister, aarde, zie, Ik breng onheil over dit volk. Dat is de vrucht van hun gedachten. Want op Mijn woorden hebben zij geen acht geslagen, en Mijn wet, die hebben zij verworpen. Waarom zou voor Mij wierook uit Sjeba moeten komen en de beste kalmoes uit een ver land? Uw brandoffers zijn Mij niet welgevallig, en uw slachtoffers zijn Mij niet aangenaam.
- Jeremia 7:9,10 Stelen, doodslaan, overspel plegen, valse eden afleggen, reukoffers brengen aan de Baäl, andere goden achternagaan, die u niet gekend hebt, en dan voor Mijn aangezicht komen staan in dit huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, en zeggen: Wij zijn gered – om al deze gruweldaden te doen?
- Psalm 51:18-21 Want U vindt geen vreugde in offers, anders zou ik ze brengen; in brandoffers schept U geen behagen. De offers voor God zijn een gebroken geest; een



	verbrijzeld en verslagen hart zult U, o God, niet verachten. Doe goed aan Sion, naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op. Dan zult U vreugde vinden in offers van gerechtigheid, in een brandoffer en een offer dat geheel verteerd wordt; dan zal men jonge stieren offeren op Uw altaar.
Spreuken 21:27 Vgl. 15:8	Het offer van goddelozen is een gruwel, hoeveel te meer als zij het met een schandelijke bedoeling brengen!
Marcus 12:32,33	En de Schriftgeleerde zei tegen Hem: Juist, Meester, U hebt naar waarheid gezegd dat God één is, en er is geen ander dan Hij. En Hem lief te hebben met heel het hart en met heel het verstand en met heel de ziel en met heel de kracht, en de naaste lief te hebben als zichzelf, is meer dan alle brandoffers en slachtoffers.

### Hoe is het zover gekomen?

God vraagt Zich in goede gemoede af hoe het zo ver heeft kunnen komen. Jesaja 1:21 *Hoe is de trouwe stad tot een hoer geworden! Vol recht was zij, gerechtigheid overnachtte in haar, maar nu – moordenaars!* Jeruzalem was aanvankelijk een stad waar – in de tijd van koning David – het recht zetelde. Niet alleen omdat David ook de hoogste rechter was in het land, maar omdat het recht inderdaad op een hoog niveau stond in de samenleving. Zonder de wijsneus uit te hangen kunnen we weten hoe het inderdaad bergafwaarts is gegaan met Jeruzalem. Het volstaat om de boeken Koningen en kronieken na te lopen. Het begon met koning Salomo die tempels voor zijn buitenlandse vrouwen bouwde. God had de koning nog zo gewaarschuwd voor teveel geld, teveel paarden teveel geld. Deuteronomium 17:16,17 *Maar hij mag voor zichzelf niet veel paarden aanschaffen en het volk niet laten terugkeren naar Egypte om veel paarden aan te schaffen, omdat de HEERE tegen u gezegd heeft: U mag nooit meer langs deze weg terugkeren. Ook mag hij voor zichzelf niet veel vrouwen nemen, anders zal zijn hart afwijken. Hij mag voor zichzelf ook niet al te veel zilver en goud nemen.* Salomo dacht dat hij wijs genoeg was, maar het tegendeel is het geval. *'Het begin van de wijsheid is de vreze des HEEREN'*, leert Psalm 111:10 ons. De vreze des HEEREN begon te haperen. God strafte de koning en brak het rijk Israel in twee stukken, het Noord en Zuidrijk. Toen had je de poppen aan het dansen. Omdat de noordelijke stammen de directe band met Jeruzalem verloren, regelde de eerste koning – Jerobeam – een heiligdom in Bethel en in Dan. Dat – de zonde van Jerobeam – was de overtreding van het tweede gebod. Hij maakte namelijk gouden kalveren waarvan hij zei: *'Dit is de HEERE die ons uit Egypte heeft geleid.'* Die koning had ook niet veel van de geschiedenis geleerd, want reeds in de woestijn beging Israel deze fout. Een fout die God hen zwaar aanrekende. Exodus 32 Een latere koning van het Noordrijk kwam met een andere god aanzetten, de god Baal en Astarte. Daar kwam koning Achab inderdaad mee. Zijn vrouw Izebel had ze meegenomen uit Sidon. Op het moment dat het eerste gebod er aan gaat, is het gebeurd. Op dat moment staan alle geboden ter discussie. Het verbond is verbroken. Hoewel de geloofsafval duidelijk te traceren is blijft het onbegrijpelijk dat Israel – dat met koning David zo goed uit de startblokken vertrok – in een periode van 200 jaar ongeveer alles verloor wat God had opgebouwd. Met de overtreding van de tien geboden – op grond waarvan God een verbond met Zijn volk gesloten had – beschadigde men niet alleen de HEERE, maar ook zichzelf. Terwijl het volk Israel in de tijd van David en Salomo een imposant rijk opbouwde dat zich uitstreckte van de Nijl tot de Eufraat, verloor het in 200 jaar zijn eigen habitat. Hoe voelt dat? Het voelt als zilver dat hoogstens nog de waarde heeft van het schuim dat er afgekrabd wordt als het uit de oven gehaald is. Het voelt inderdaad als wijn waar wel heel veel water bij gevoegd is. Jesaja 1:22 *Uw zilver is tot schuim geworden, uw wijn is vermengd met water.* Waar ging het fout? Bij de leiding. De vorst die de kant kiest van degene die de hand licht met de wetten van God. De vorst – die tegelijkertijd de hoogste rechter in het land is – die niet opkomt voor de zwakken. De uitkomst van de rechtszaak laat hij toevallen aan degene met de meeste macht en

het meeste geld. Hij is niet ongevoelig voor steekpenningen. Jesaja 1:23 *Uw vorsten zijn opstandig en metgezellen van dieven. Ieder van hen houdt van geschenken, zij jagen wederdiensten na. De wees doen zij geen recht, en de rechtszaak van de weduwe raakt hen niet.* God beleefde er geen plezier aan.

### Zilver en wijn, puur.



### Jesaja 1 eindigt met een waarschuwing

Wat zou de HEERE nog kunnen ‘troosten’. De zoete wraak op al de tegenstanders onder Zijn volk, de mensen – vooral de leiders – die zich misdroegen. Jesaja 1: 24,25 *Daarom spreekt de Heere, de HEERE van de legermachten, de Machtige van Israël: Wee u! Ik zal troost halen bij Mijn tegenstanders, Ik zal Mij wreken op Mijn vijanden.* Maar God zou de God van Israel niet zijn als Hij niet tegelijkertijd met een plan van herstel voor de toekomst kwam. Hij gaat het zilver vrij maken van het schuim dat zijn waarde aantast. Jesaja 1:25 *Ik zal Mij tegen u keren, Ik zal uw schuim als met loog uitzuiveren en Ik zal al uw tin wegnemen.* God gaat – door hard in te grijpen – de kwaden straffen. Dat zal het volk leren van Hem af te wijken. God verwacht dat Hij in de toekomst een generatie voorbrengt die dicht bij de Thora leeft of het nu koningen zijn, priesters of rechters of dat het het gewone volk betreft. De rechtsstaat zal terugkeren. De rechters zullen waarheid en recht handhaven. De adviseurs zullen letten op de instemming van God die ze uit de Thora kunnen opmaken. Jesaja 1:26 *Ik zal uw rechters teruggeven als vroeger, en uw raadsliden als in het begin. Daarna zult u genoemd worden: stad van de gerechtigheid, trouwe stad.* Met Jeruzalem zal het t.z.t. goedkomen. God gaat het kwaad straffen en de mensen die zich bekeren zal Hij zegenen. Jesaja 1:27 *Sion zal door recht verlost worden, en wie van haar zich bekeren, door gerechtigheid.* Zodra er beloften vallen springt iedereen op. Daar houden we wel van: herstel en toekomstige grootheid. Iedereen mag in principe meedoen. Maar voor de goddelozen en zondaren is dit positieve signaal niet bedoeld. God zal die mensen hard aanpakken. Zij zullen ervan lusten. Jesaja 1:28 *Maar er zullen rampen zijn voor zowel overtreders als zondaars; wie de HEERE verlaten, zullen omkomen.* Natuurlijk kijken de goddelozen als de vermoorde onschuld. Een vraag ligt hen op de lippen: ‘Wat ze dan wel niet allemaal verkeerd gedaan hebben?’ Zij zouden het niet weten. Jesaja vertelt hen namens God dat ze dan bijvoorbeeld maar eens moeten denken aan hun voorliefde voor de eikenboom. Dat kan op twee zaken wijzen. Ten eerste hielden de afgodendienaars ervan onder een grote boom hun offers te brengen. *De terebint* was in dat opzicht geliefd. Ten tweede is het in Israel lange tijd een teken van rijkdom geweest wanneer men zijn huis met hout bekleedde. We zien dat reeds bij Salomo. 1 Koningen 17:2,3 *En hij bouwde het huis van het Woud van de Libanon, honderd el in zijn lengte, vijftig el in zijn breedte en dertig el in zijn hoogte, met vier rijen van cederhouten pilaren, en cederhouten balken op de pilaren. Verder was het bedekt met cederhout vanboven op de steunberen, die op vijfenveertig pilaren rustten, vijftien per rij.* Ook al ging het hier om cederhout, vermoedelijk hebben

de eiken dezelfde effecten gehad. Men beplante zijn tuin ermee en zaagde er planken van en bekleedde de buitenmuren van zijn huis met eikenhout, net als de tempel en het paleis. Alleen het gouden randje, de dure buurten konden over dit soort luxe uitstraling beschikken. Maar die eiken die worden niet wat men ervan verwacht. Jesaja 1:29 *Want zij zullen beschaamd worden vanwege de eiken die u begeerd hebt, en u zult rood worden van schaamte over de tuinen die u uitgekozen hebt.* Zoals een man gaat lijken op zijn hond, zo zullen die wetsovertreders gaan lijken op de eiken. Maar dan niet op de fiere groene eiken, maar de eiken die veel te lang droog gestaan hebben. De bladeren zijn bruin. De takken breken af. De boom is ten dode opgeschreven. Dat lot staat die mensen met dollartekens in de ogen te wachten. Als geld de norm wordt, raakt de aarde uitgeput; de mensen die dat doen zullen eenzelfde lot ondergaan. Jesaja 1:30 *Want u zult zijn als een eik waarvan de bladeren verwelken, en als een tuin die geen water heeft.* De mensen die eerder zo sterk waren dat ze te vergelijken waren met eikenbomen, zullen kwetsbaar worden als vlasafval; kwetsbaar voor vuur. Een vonk is voldoende om alles in de hems te steken. Er blijft niets van over dan wat as op de grond totdat de wind het wegblaast. Jesaja 1:31 *En de sterke zal tot vlasafval worden en wie het bewerkt, tot een vonk; die twee zullen samen verbranden, en niemand zal er blussen.* Het eerste hoofdstuk van de profeet Jesaja is niet zonder belofte, maar eindigt met een waarschuwing. Blijkbaar is dat soms nodig.

